

6. В рамках запозиченої праці відбувається знеособлення працівників, вони позбавляються суб'єктності і перетворюються в безлику робочу силу. До такої робочої сили можна ставитися як до сировини, тут не працюють традиційні критерії справедливості, нормальності.

7. З появою запозиченої праці істотні зміни виникають в системі горизонтальних відносин між працівниками. З'являється конкуренція за робочі місця між штатними і запозиченими працівниками. Це можна вважати новим явищем, оскільки до сих пір, конфлікти між різними групами працівників були пов'язані з розподілом ресурсів, з проблемами взаємодії тощо.

Список використаних джерел

1. Конвенція про приватні агентства зайнятості № 181 [Електронний ресурс] : ухвалена Генеральною конференцією Міжнародної організації праці 19 червня 1997 р. – Режим доступу: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/993_046.
2. Левіна Н. Обережно: запозичена праця [Електронний ресурс] / Н. Левіна // Федерація профспілок України. – Режим доступу: <http://www.fpsu.org.ua>.
3. Юшко А.М. Запозичена праця: проблеми правового регулювання / А.М. Юшко // Право та інновації. – 2016. – № 1 (13). – С. 44-52.
4. Donald Storrie. *Temporary agency work in the European Union*. – Luxembourg : Office for Official Publications of the European Communities, 2002. – 98 pp.

References

1. Ukraine. Verkhovna Rada of Ukraine. *The Convention on private employment agencies*. N.p., 19 June 1997. Web. 20 Jan. 2017. <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/993_046>.
2. Levina, N. "Carefully: Borrowed Work." *The Federation of Trade Unions of Ukraine*. N.p., n.d. Web. 20 Jan. 2017. <<http://www.fpsu.org.ua>>.
3. Yushko, A.M. "Borrowed work: problems of legal regulation" [Zapozychena praca: problem pravovogo reguluvannja]. *Pravo ta innovacij* 1 (13) (2016): 44-52. Print.
4. Donald Storrie. *Temporary Agency Work in the European Union*. Luxembourg: Office for Official Publications of the European Communities, 2002. Print.

УДК 351 : 336.7

Калюга О. О., к.держ упр., ХДАК, м. Харків

Kaliuha O., PhD in Public Administration, Senior Lecturer of the Chair of Management and Administration, Kharkiv State Academy of Culture, Kharkiv

СТАН ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ФІНАНСОВОГО РИНКУ УКРАЇНИ

STATE REGULATION CONDITION OF THE UKRAINE FINANCIAL MARKET

Проаналізовано сучасний стан фінансового ринку України. Визначено проблемні аспекти державного регулювання фінансового ринку. Здійснено спробу сформува-ти основні напрями реформування й удосконалення фінансового ринку України. Сфор-мовано основні акценти, на які необхідно звернути увагу при здійсненні реформу-вання фінансового ринку України.

Ключові слова: державне регулювання, фінансовий ринок, інвестиції, банки, курс валют.

The article analyzes the current state of the Ukraine financial market. The identified aspects of state regulation of the financial market. An attempt was made to form the main directions of reforming and improving the Ukraine financial market. Formed focus on that need attention in the implementation of reform of the Ukraine financial market.

Key words: public administration, financial markets, investments, banks, exchange rate.

Постановка проблеми. Український фінансовий ринок – одна з найважливіших сфер національної економіки, де відбуваються формування та розподіл фінансових ресурсів і шляхом діяльності його учасників забезпечуються накопичення та розподіл інвестиційних ресурсів, взаємодія виробників і споживачів фінансових послуг за правилами, визначеними державою та її регуляторними органами. З урахуванням цього особливої актуальності набуває забезпечення сталого розвитку фінансового ринку. Це надасть можливість Україні у подальшому, повністю інтегруватися до світового фінансового ринку та отримати статус «внутрішнього ринку».

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Усі провідні школи економічної думки приділяють значну увагу ролі держави в економічному розвитку країни та регулюванні фінансового ринку (П. Кругман [7], Дж. Сакс [8], Дж. Стігліц [9] та ін.). Серед вітчизняних учених треба відзначити внесок у розвиток теорії державного регулювання фінансових ринків А. Дегтяра [4], С. Бєлай [4], О. Дегтяр [2] та ін. Систематизація й узагальнення праць учених дозволяють стверджувати, що теоретичні засади, практика функціонування фінансового ринку та інструментів фінансової політики його регулювання мають низку проблем в країнах з трансформаційною економікою, зокрема в Україні, в якій фінансовий ринок у своєму розвитку є доволі мінливим і нестабільним.

Постановка завдання. Аналіз фінансового ринку України та визначення ефективних механізмів його державного регулювання.

Виклад основного матеріалу. У країнах із розвинутою ринковою економікою фінансовий ринок є необхідним середовищем для успішного функціонування економіки й соціальної сфери. Фінансовий ринок виник як наслідок у результаті появи потреби в додатковій формі мобілізації коштів для фінансового забезпечення розвитку економіки держави.

Досконалий фінансовий ринок – це ринок, який може точно й своєчасно відображати попит і пропозицію фінансових ресурсів і з найменшими затратами за допомогою посередників звести одне з одним постачальників і спожива-

чів грошей або капіталу. Крім того, фінансовий ринок – це також певний фінансовий барометр економіки. Він ефективно працює при низьких темпах інфляції в державі, успішному розвитку економіки, стабільній законодавчій та нормативній базі, сприятливому політичному кліматі та певному балансі інтересів у суспільстві. Ці умови не завжди можливі навіть у відносно розвинутих економіках, тому фінансові ринки дуже часто потрясають кризи, що спричиняє ще радикальний та не завжди виправданий перерозподіл фінансових ресурсів як всередині країни, так і в міждержавних масштабах [3].

Держава повинна визначати і контролювати правові основи ринкових відносин, насамперед права власності, установлювати базові правила економічних стосунків учасників ринку. Державне регулювання фінансового ринку – одне з найважливіших і водночас складних завдань. Розвиток ефективно діючого фінансового ринку, здатного мобілізувати та перерозподіляти інвестиційні ресурси, є найважливішим завданням регулювання національної економіки.

Українська фінансова система в 1991 – 2001 роках пройшла шлях початкового формування, а в період економічного зростання 2000-х стала одним із найпривабливіших фінансових ринків Східної Європи. Привабливі економічні перспективи сприяли надходженню міжнародних інвестицій та зміцненню фінансової системи України, банків і фінансових груп практично до світового рівня. Проте розвиток фінансового ринку мав непропорційний характер. Випереджаючими темпами зростала банківська система, емісійна діяльність на ринку акцій, корпоративних облігацій, а також прискорено підвищувалися обсяги випусків цінних паперів інститутів спільного інвестування. Разом з тим, розвиток небанківського фінансового ринку в цей період було ускладнено відсутністю ефективного законодавства, систем регулювання та пруденційного нагляду.

Така ситуація стримувала розвиток ринку фінансових послуг та призводила до поглиблення кризи недовіри до фінансового ринку в цілому. Доступ до відносно дешевих зовнішніх ресурсів, бурхливе зростання обсягів кредитування, у тому числі в іноземній валюті, та прагнення банків до збільшення їх ринкової частки викликали додаткові ризики і створювали дисбаланси. Одночасно слабкі кредитні стандарти банків разом із низьким рівнем фінансової грамотності населення в умовах стабільного курсу національної валюти та відсутності обмежень на кредитування в іноземній валюті спричинили прийняття домогосподарствами валютних ризиків, до яких вони не були готові. Накопичення дисбалансів призвело до чи не найбільших втрат як в економіці, так і на фінансовому ринку України під час світової кризи 2008 – 2009 років. Унаслідок падіння курсу гривні з 5 до більше ніж 8 грн. за 1 дол. США, значно зросли неплатежі за кредитами в іноземній валюті, зменшилася вартість капіталу банків, що створило тиск на коефіцієнт достатності капіталу. Перед банківським сектором постала проблема ліквідності: близько 90% банків призупинили кредитування, було введено заборону на дострокове зняття депозитів. Усе це супроводжувалося негативними тенденціями в економіці: у 2009 році реальний ВВП знизився на 15 %, реальний наявний дохід населення – на 10%, а рівень безробіття населення працездатного віку (за методологією МОП) підвищився до 9,6%, вартість неру-

хомості (у доларовому еквіваленті) почала стрімко знижуватися. У цих умовах прибутковість банківського ринку суттєво погіршилася – збитки банківської системи у 2009 році становили 38,5 млрд. грн. [5] У цей період загальні активи небанківського фінансового ринку зростали. Серед чинників, які надали позитивного впливу на небанківський фінансовий сектор, можна виділити зростання активів інститутів спільного інвестування та підвищення ринкової вартості фінансових інструментів, зокрема тих, які утримувалися страховими компаніями і недержавними пенсійними фондами. У 2010-2013 рр. фінансова система відновлювалася: середньорічні темпи зростання банківських кредитів становили 6%, а депозитів – 19%, водночас кредитування небанківськими фінансовими установами набуло особливо активного розвитку – обсяг кредитів наданих кредитними установами за цей період збільшився у 2,2 рази, ломбардами – 2,6 рази, фінансовими компаніями – 18 разів. Фінансові показники банківського ринку в цей період були помірними, зокрема після трьох років збитковості банківська система стала прибутковою лише у 2012 році, але показник рентабельності капіталу залишався на низькому рівні. У небанківському фінансовому ринку відбувалося відновлення динамічного зростання активів, частка яких досягла 18% фінансового ринку. Загальний обсяг активів становив 386,6 млрд. грн. на кінець 2013 року (табл. 1).

У 2014 році перед фінансовою системою постали нові виклики. Внутрішні та зовнішні шоки, а також ескалація конфлікту на Сході України негативно вплинули на розвиток економіки, знизили довіру та розбалансували фінансові ринки на початку 2015 року. Як наслідок, прискорилися процеси знецінення національної грошової одиниці, зростання рівня інфляції, споживчих цін тощо. Так, на кінець 2014 року інфляція досягла 25 відсотків річних, з огляду на те, що гривня втратила майже половину своєї вартості відносно дол. США.

Такі тенденції призвели до погіршення якості кредитного портфеля, що спричинило необхідність створення значних резервів. У 2014 році відрахування в резерви банками стало визначальним чинником збитковості банківської системи. Ситуацію з простроченими кредитами (NPL — англ. Non-performing loan) ускладнювала наявність низки обмежень насамперед, у податковій сфері та в судочинстві. Українські банки мають коротку відкриту валютну позицію, що наражає їх на валютний ризик. Одночасно клієнти банків також перебувають під підвищеним валютним ризиком. Так, станом на кінець 2014 року частка кредитів в іноземній валюті становила майже 50%. В умовах подальшої девальвації валютний ризик клієнтів, у яких немає джерел надходжень валютної виручки, трансформується в кредитний ризик для банків. Перед банками знову постала проблема нестачі ліквідності. За 2014 рік вплив депозитів у національній валюті становив 56.3 млрд. грн. (13.3%), а в іноземній – 11.4 млрд. дол. (37%), причому у 2014 році ця тенденція була більш тривалою, ніж під час попередньої кризи. Ринок фінансових послуг залишається дуже фрагментарним з низькою капіталізацією через нестабільні умови ведення бізнесу, незахищеність права власності та низький рівень корпоративного управління.

Негативні тенденції на фінансовому ринку країни виявились у банківсь-

кому секторі найбільш помітними. Так, кількість установ, які мають банківську ліцензію, на початок 2014 року становила 180 установ, на початок 2015 року – 163 установи, а на початок 2016 року – 120 установ, у тому числі 40 установ із іноземним капіталом, що свідчить про сильну залежність вітчизняної банківської і фінансової системи від іноземних джерел фінансових ресурсів [5].

Таблиця 1

Активи фінансового ринку України, млрд. грн.

Фінансові активи	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014 ¹
Фінансовий ринок	1 464,1	1 549,9	1 737,6	1 882,9	1 967,1	2 134,5	2 482,3
Депозитні корпорації ²	1 267,9	1 322,3	1 468,9	1 584,0	1 608,7	1 747,9	2 046,0
Небанківський фінансовий ринок	196,2	227,6	268,7	298,8	358,4	386,6	436,2
Інші фінансові посередники ³	98,5	114,3	142,3	180,3	224,7	250,1	293,1
Допоміжні фінансові організації ⁴	54,2	70,2	79,0	70,1	76,5	70,9	75,1
Страхові корпорації та недержавні пенсійні фонди	43,5	43,1	47,4	48,5	57,3	65,7	68,0
Структура, %							
Фінансовий ринок	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Депозитні корпорації	86.6	85.3	84.5	84.1	81.8	81.9	82.4
Небанківський фінансовий ринок	13.4	14.7	15.5	15.9	18.2	18.1	17.6
Інші фінансові посередники	6.7	7.4	8.2	9.6	11.4	11.7	11.8
Допоміжні фінансові організації	3.7	4.5	4.5	3.7	3.9	3.3	3.0
Страхові корпорації та недержавні пенсійні фонди	3.0	2.8	2.7	2.6	2.9	3.1	2.7
У % до ВВП							
Фінансовий ринок	154.4	169.7	160.5	144.6	139.4	146.7	163.4
Депозитні корпорації	133.7	144.8	135.7	121.7	114.0	120.1	134.7
Небанківський фінансовий ринок	20.7	24.9	24.8	22.9	25.4	26.6	28.7
Інші фінансові посередники	10.4	12.5	13.1	13.8	15.9	17.2	19.3
Допоміжні фінансові організації	5.7	7.7	7.3	5.4	5.4	4.9	4.9
Страхові корпорації та недержавні пенсійні фонди	4.6	4.7	4.4	3.7	4.1	4.5	4.5

1. 9 місяців 2014 р.

2. У т. ч. містять дані Національного банку України, інших депозитних корпорацій (банків).

3. У тому числі містять дані інститутів спільного інвестування (інвестиційних фондів), кредитних спілок, фінансових компаній та інших фінансових посередників.

4. У тому числі містять дані допоміжних фінансових організацій (фондових бірж, зберігачів, брокерів цінних паперів, компаній з управління активами тощо).

За 2015 рік ліцензію втратили 9% усіх банків України, а на кінець 2015 року цей показник становив уже 26%. На разі один банк перебуває у стадії реорганізації, у п'яти банках введена тимчасова адміністрація. Іншими словами, за 2015 рік банківська система України залишилась без 1/4 банківських установ. Що ж до оцінки результатів діяльності тих банків, які продовжують функціонувати, то ре-

зультати їх роботи можна назвати вкрай неефективними. За даними Національного банку України (НБУ), результат діяльності банків України на кінець 2014 року становив (-52966) млн. грн., а на кінець 2015 року – (-57283) млн. грн., тобто за 2015 рік збитки банків України зросли на 8%. Збиткова діяльність знайшла своє відображення і у від’ємній рентабельності активів банків – (-4,07%) та (-5,12%) у 2014 та 2015 роках, та рентабельності банківського капіталу - (-30,46%) та (-47,78%) впродовж двох останніх років відповідно. Показник достатності (адекватності) регулятивного капіталу банків на початок 2016 року становить найнижче за останні 8 років значення – 11,13% [5].

Помітним є скорочення не лише кількості банківських установ, але і їх структурних підрозділів. Так, якщо на початок 2014 року нараховувалось 14972 діючих структурних підрозділів банків, то на початок 2015 року їх кількість зменшилась на 13,6% і склала 12939 підрозділів, а на початок 2016 року значення цього показника знову скоротилось (цього разу на 8%), і зупинилось на відмітці 11873 підрозділи [5]. Скорочення філіальних мереж банківських установ неодмінно відобразиться на кількості клієнтів банків та обсягах наданих ними послуг, а отже, у перспективі можна очікувати чергове погіршення показників фінансового стану банківських установ України.

Скорочення темпів розвитку економіки разом із недостатньою ефективністю державного регулювання фінансового ринку, спричинило втрату довіри споживачів фінансових послуг та відповідним чином позначилось на падінні основних індикаторів розвитку небанківського фінансового сектора [6]. Найбільшим за кількістю учасників та обсягом активів на небанківському фінансовому ринку є сегмент страхових компаній. Так, станом на кінець 2013 року в Україні провадили свою діяльність 407 страхових компаній, активи по балансу яких становили 66387,5 млн. грн., на кінець 2014 року кількість компаній зменшилась до 382 (їх активи склали 70261,2 млн. грн., тобто зросли на 6%), станом на кінець третього кварталу 2015 року 368 страхових компаній працює на фінансовому ринку (скорочення порівняно з кінцем 2014 року – 3,6%, зафіксована кількість активів 60588,9 млн. грн.) [6]. Отже, не зважаючи на скорочення кількості страховиків, обсяги активів страхового ринку поступово збільшуються, що вказує на визнання страхового захисту необхідним для забезпечення належного рівня власної економічної безпеки суб’єктів господарювання.

Основні показники сегменту кредитних установ характеризуються такими даними. Кількість зареєстрованих кредитних спілок у 2013 році становила 624 установи (кількість членів - 980,9 тис. осіб), у 2014 році – 589 установ (кількість членів – 821,6 тис. осіб), у 2015 році (станом на кінець третього кварталу) – 589 установ (кількість членів – 751,7 тис. осіб). Таким чином, спостерігається поступове, але безупинне скорочення кількості цього виду фінансових установ та їх учасників. Водночас, з 2013 року по 2015 рік зросла кількість інших зареєстрованих кредитних установ – з 85 у 2013 році до 101 у 2015 році. Кількість зареєстрованих юридичних осіб публічного права залишається незмінною – 30 установ у період з 2013 року по 2015 рік [6].

Основні показники системи недержавного пенсійного забезпечення є на-

ступними. Кількість недержавних пенсійних фондів (НПФ) у 2013 році становила 81 фонд, кількість адміністраторів НПФ – 28, обсяг пенсійних активів – 2089,8 млн. грн. У 2014 році кількість НПФ скоротилась до 76, кількість адміністраторів – до 24, обсяг пенсійних активів склав – 2469,2 млн. грн. Станом на кінець третього кварталу 2015 року кількість НПФ скоротилась до 72, кількість адміністраторів – до 23, обсяг пенсійних активів зменшився до 2107,3 млн. грн. Основні показники діяльності фінансових компаній та лізингодавців демонструють наступну динаміку – у 2013 році вартість усіх видів послуг, що надаються фінансовими установами цього сектору, склала 83061,5 млн. грн., у 2014 році – 68532,8 млн. грн. (тобто на 17,5% менше), у 2015 році (кінець третього кварталу) – 48964,5 млн. грн. (скорочення склало 28,5%). Основні показники системи ломбардів були такими: кількість ломбардів у 2013 році – 479 із обсягом активів 1518,6 млн. грн., у 2014 році – 477 із обсягом активів 1710,3 млн. грн., у 2015 році (кінець третього кварталу) – 479 із обсягом активів 2254,1 млн. грн. [0]. Отже, сегмент ломбардів продовжує розвиватись у важких для інших фінансових установ економічних умовах, що пояснюється специфікою ломбардного бізнесу.

Позитивні зміни спостерігались на фондовому ринку України впродовж 2014 року, коли кризові явища у фінансовому секторі лише починали набирати швидкості. Так, за даними Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку (НКПЦФР), протягом 2014 року НКПЦФР було зареєстровано 156 випусків акцій на суму 145,21 млрд. грн. Порівняно з аналогічним періодом 2013 року, обсяг зареєстрованих випусків акцій збільшився на 81,51 млрд. грн. [1]. Найбільш вагомою з причин існування такої тенденції є недостатній рівень капіталізації вітчизняних компаній, скорочення програм кредитування, що змушує великі підприємницькі структури нарощувати обсяги власного капіталу через механізми додаткової емісії акцій. Варто відзначити, що значні за обсягом випуски акцій, які суттєво вплинули на загальну структуру зареєстрованих випусків акцій протягом зазначеного періоду, зареєстровано банківськими установами [1]. А от із облігаціями ситуація складалася інакше. НКПЦФР протягом 2014 року зареєстровано 263 випуски облігацій суб'єктів господарювання на суму 38,30 млрд грн. Порівняно з аналогічним періодом 2013 року, обсяг зареєстрованих випусків облігацій зменшився на 4,11 млрд грн. [1]. Оскільки об'єктом даного дослідження виступають фінансові установи, то цікаво відмітити, що обсяг випуску облігацій банківських установ склав у 2014 році 8250 млн грн., а страхових компаній – лише 225 млн грн. [1], що становить тільки 22% від загального обсягу випуску облігацій. Щодо випуску облігацій іншими видами фінансових установ, як лізингові і фінансові компанії, компанії з управління активами, кредитні спілки, тощо – дані щодо їх емісії відсутні. Загалом, ці види фінансових установ традиційно не є активними емітентами цінних паперів, а більшість із них мають неакціонерну форму власності.

У 2015 році скорочення обсягів емісії спостерігалось і у сегменті акцій, і щодо випуску облігацій. Загальний обсяг випусків емісійних цінних паперів зареєстрованих НКПЦФР впродовж 2015 року, становив 155,77 млрд. грн., що на 49,08 млрд. грн. менше, порівняно з 2014 роком (204,85 млрд грн). НКПЦФР

zareestrovano 158 випусків акцій на суму 128,55 млрд. грн., причому обсяг зареєстрованих випусків акцій зменшився на 15,80 млрд. грн. [1]. Як і у 2013 та 2014 роках, найбільші за обсягами емісії належали банківським установам, що є свідченням їх нестійкого фінансового стану та необхідності залучення додаткових обсягів капіталу для подолання низької якості наявних у банків активів та компенсації втрат від зниження обсягів активних банківських операцій. Що ж до активності фінансових установ у сегменті облігацій, то впродовж 2015 року із зареєстрованих НКПЦФР 155 випусків облігацій суб'єктів господарювання на суму 12,43 млрд. грн., жодної їх емісії від фінансових установ зафіксовано не було [1]. Наведені вище факти свідчать про суттєве зниження ділової активності фінансових установ та падіння рівня їх інвестиційної привабливості.

Аналіз активності таких фінансових установ, як компанії з управління активами (КУА), показує, що впродовж 2014 року обсяг зареєстрованих НКПЦФР випусків інвестиційних сертифікатів КУА пайових інвестиційних фондів становив 24,76 млрд. грн., що менше на 4,04 млрд. грн. порівняно з 2013 роком, водночас, обсяг зареєстрованих випусків акцій корпоративних інвестиційних фондів становив 6,35 млрд. грн., що більше на 68,12 млн грн порівняно з 2013 роком, хоча кількість корпоративних інвестиційних фондів на ринку була значно меншою, ніж кількість пайових інвестиційних фондів (загалом, лише 18,7% усіх інвестиційних фондів на фінансовому ринку були представлені у 2014 році корпоративними інвестиційними фондами; у 2015 році цей показник склав 19,2%) [1]. У 2015 році обсяг зареєстрованих НКПЦФР випусків інвестиційних сертифікатів КУА пайових інвестиційних фондів склав 10,58 млрд грн, що менше на 14,18 млрд. грн. порівняно з 2014 роком, а обсяг зареєстрованих випусків акцій корпоративних інвестиційних фондів склав 4,21 млрд грн, що менше на 142,27 млн грн порівняно з 2014 роком. Інвестиційні посередники на вітчизняному фінансовому ринку також поступово скорочують активність.

На сьогодні для економіки країни характерні високий рівень доларизації, готівкових розрахунків та процентних ставок, що є наслідком насамперед непослідовної та неефективної політики державного регулювання минулих років. Невідповідність регулювання економічним реаліям протягом останніх років призвела до накопичення внутрішніх дисбалансів у всіх сферах економіки. Бюджетна підтримка неефективних галузей економіки, не виважена цінова політика щодо енергоносіїв для домогосподарств, утримання штучного фіксованого валютного курсу – усе це спричинило втрату конкурентоспроможності українських виробників, зростання дефіциту рахунку поточних операцій, суттєвий фіскальний дефіцит та нарощування державного боргу.

Висновки. У даний час подальший розвиток фінансового ринку стримують: недосконалість ефективного механізму захисту прав споживачів та кредиторів; низький рівень розвитку інституційних інвесторів; обмеженість фінансових інструментів; складність процедур реструктуризації; недовіра та необізнаність роздрібною інвестора; відсутність належних пруденційних вимог та регулювання ринку небанківських фінансових послуг; недосконалість податкового законодавства; обмеження валютного законодавства.

Для активного зростання в середньостроковому періоді країні необхідно зважливо просуватися шляхом зміцнення макроекономічної та фінансової стабільності, а також запровадити широкомасштабні структурні реформи, які б забезпечили поліпшення бізнес-клімату, залучення більшого притоку інвестицій та підвищили конкурентоспроможність України. Здійснення ефективного монетарного та фінансового державного регулювання допоможе понизити інфляційні очікування, а впровадження глибоких і комплексних фінансових та економічних реформ, які вирішать вкорінені проблеми, забезпечить повернення довіри до фінансового ринку та відновить доступ до ринків капіталів для державного та приватного секторів. Все це зробить Україну привабливим об'єктом для інвестицій і поліпшить перспективи країни на середньостроковий період.

Перспективи подальших досліджень окресленої проблематики пов'язані зі зміцненням макроекономічної та фінансової стабільності, поліпшенням механізмів державного регулювання фінансового ринку України.

Список використаних джерел

1. Аналітичні дані щодо розвитку фондового ринку / Матеріали офіційного сайту Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.nssmc.gov.ua/fund/analytics>.
2. Валютне регулювання в Україні: теорія і практика : монографія : В. В. Маліков, І. А. Дмитрієв, О. А. Дегтяр. – Харків : ХНАДУ, 2012. – 320 с.
3. Дегтяр, А. О. Моделювання у системі прийняття державних інноваційних рішень / Дегтяр А. О. // Вісн. Нац. ун-ту цивільного захисту України. Сер. Державне управління : зб. наук. пр., 2014. – Вип. 2 (2). – С. 49-55.
4. Дослідження державних механізмів протидії кризовим явищам соціально-економічного характеру в Україні: методологічний аспект [Електронний ресурс] / Дегтяр Андрій Олегович, Бєлай Сергій Вікторович // Теорія та практика державного управління і місцевого самоврядування. – 2015. – наукова стаття. – Режим доступу: www/el-zbirn-du.at.ua/2015_1/20.pdf.
5. Основні показники діяльності банків України / Матеріали офіційного сайту Національного банку України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=36807&cat_id=36798.
6. Річні звіти Нацкомфінпослуг / Матеріали Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://nfp.gov.ua/content/richni-zviti-nackomfinposlug.html>.
7. Krugman, P. *The Return of Depression Economics and the Crisis of 2008*. London: Penguin.
8. Sachs J., Tornell A., Velasco A. (1996), *Financial crises in emerging markets: the lessons from 1995*. Brookings Papers on Economic Activity, No. 1, vol. 27, pp. 147-199.
9. Stiglitz, J. E. *Globalization and its discontents*. New York: W.W. Norton, 2002.

References

1. "Analytical data for the development of the stock market" *National securities and stock market commission* N.p., 2017. Web. 10 Jan. 2017. <<http://www.nssmc.gov.ua/fund/analytics>>.
2. Malikov, V.V., Dmytriiev, I.A., and Diehtiar, O.A. *Currency regulation in Ukraine: Theory and Practice [Valiutne rehuliuвання v Ukraini: teoriia i praktyka]*.

Kharkiv: KhNADU Publ., 2012. Print.

3. Diehtiar, A.O. "Simulation of the system of public acceptance of innovative decisions" [Modeliuvannia u systemi pryiniattia derzhavnykh innovatsiinykh rishen]. *Visnyk Natsionalnoho universytetu tsyvilnoho zakhystu Ukrainy* 2 (2) (2014): 49-55. Print.

4. Diehtiar, A.O., and Bielaj, S.V. "Research state mechanisms countering crises socio-economic problems in Ukraine: methodological aspects" [Doslidzhennia derzhavnykh mekhanizmiv protydii kryzovym yavyshcham sotsialno-ekonomichnoho kharakteru v Ukraini: metodolohichniy aspekt]. *Teoriia ta praktyka derzhavnoho upravlinnia i mistsevoho samovriaduvannia* 1.20 (2015): 20. 2015. Web. 10 Jan. 2017. <[www/el-zbirn-
du.at.ua/2015_1/20.pdf](http://www/el-zbirn-du.at.ua/2015_1/20.pdf)>.

5. "Main indicators of the activity banks in Ukraine." *National Bank of Ukraine*. N.p., 2017. Web. 10 Jan. 2017. <http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=36807&cat_id=36798>.

6. "Reports" *The National financial services markets regulatory commission* N.p., 2017. Web. 10 Jan. 2017. <<http://nfp.gov.ua/content/richni-zviti-nackomfinposlug.html>>.

7. Krugman, P. *The Return of Depression Economics and the Crisis of 2008*. London: Penguin, 2008. Print.

8. Sachs, J., Tornell, A., and Velasco, A. "Financial crises in emerging markets: the lessons from 1995." *Brookings Papers on Economic Activity* 1.27 (1996): 147-199. Print.

9. Stiglitz, J.E. *Globalization and its discontents*. New York: W.W. Norton, 2002. Print.

УДК 378 : 372.77] (477)

Коврегін В. В., к.тех.н., доц., НУЦЗУ, м. Харків

Kovrehin V., PhD in Technical Sciences, Associate Professor, the First Vice-Rector, National University of Civil Protection of Ukraine, Kharkiv

ЕКОНОМІЧНИЙ УСТРІЙ ВНЗ – ОСНОВА ЕФЕКТИВНОГО УПРАВЛІННЯ Й БЕЗПЕКИ

THE ECONOMICAL STRUCTURE OF A HIGHER EDUCATIONAL INSTITUTION AS BASIS FOR ITS EFFECTIVE MANAGEMENT

Досліджено особливості та моделі економічного устрою ВНЗ як підґрунтя для ефективного управління та забезпечення його безпеки.

Ключові слова: *управління, ВНЗ, економічний устрій, безпека.*

The aspects and modeles of economical structure of a higher educational institution as basis for its effective management and security guarantee are analysed.

Keywords: *management, higher educational institution, economical structure, security.*